

مُنحنی قامتَم تابعِ اَبرویِ توست

مفاهیم ریاضی در گسترهٔ ادب پارسی

علی اکبر سادات گل افشانی

سرشناسه
عنوان و نام پندآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
دولت
عنوان دیگر
موضوع
رده
رده
کتاب

قاسمی گل افشانی، علی اکبر، ۱۳۵۶ -
منحنی قائم تابع ابروی توست: مفاهیم ریاضی در گستره
ادب پارسی/ علی اکبر قاسمی گل افشانی.
تهران: رسانش نوین، ۱۳۹۳.
۶۴ ص. - مصور، جدول، نمودار.
978-600-6826-81-3
کتابنامه.
مفاهیم ریاضی در گستره ادب پارسی.
ریاضیات در ادبیات
ادبیات فارسی - تاریخ و نقد
شعر فارسی - تاریخ و نقد
۱۳۹۳ ۹۲/۳۲ /۰۹ PIR۲۰۰۹
۸۵۱/۰۰۹۳۵۶
ملی : ۲۵۷۱۱۱۱

تهران. بهار شمالی، کوچه شایبیا، نبش شازی، پلاک ۰۷ واحد ۲
تلفن: ۰۹۱۳۱۳۰۹۱۳۱ تلفکس: ۰۳۶ ۷۵۲۰۰۷۵۲ rasanesh.pub@gmail.com

منحنی قائم تابع ابروی توست
مفاهیم ریاضی در گستره ادب پارسی

علی اکبر قاسمی گل افشانی

طرح جلد و صفحه آرایی: علیرضا علی نژاد

لیتوگرافی: فیلم گرافیک

چاپ: متین

صحافی: ولیعصر

چاپ اول، تهران، ۱۳۹۳

شمارگان: ۲۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۲۶-۸۱-۳

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹.....	پیش درآمد.....
۱۳.....	گنجینهٔ ادب پارسی.....
۱۹.....	ادبیات فارسی و دانش‌های گوناگون.....
۲۷.....	مفاهیم ریاضی در گسترهٔ ادب پارسی.....
۶۱.....	فهرست منابع و سرچشمه‌ها.....

پیش درآمد

منحصر قافیه تاج ابروی توس
خطِ مجانب بر آن سینه گیسوی توس
(پروفسور محسن هشترودی)

سال ۱۳۸۸ بود که یازدهمین کنفرانس ملی آموزش ریاضی ایران فراخوان مقاله داد. فراخوان را دیدم به این فکر افتادم تا به اندیشه‌ای که در دوران دانشجویی با من بود، جامه عمل بپوشانم. قلم را به دست گرفتم و مقاله‌ای با عنوان «مفاهیم ریاضی در گستره شعر فارسی» نوشتم و به دبیرخانه کنفرانس ارسال کردم. خبر بختانه مقاله از طرف کمیته علمی کنفرانس پذیرفته شد و برای سخنرانی به دانشگاه صنعتی نفت محمودآباد (محل برگزاری کنفرانس) دعوت شدم. در اواخر تیر ۸۹ در کنفرانس حاضر شدم و در جمع دبیران و استادان ریاضی سراسر کشور از پیوند ادبیات و ریاضی سخن گفتم. موضوع سخنرانی در چشم حضار کنفرانس خوش آمد و مرا مورد لطف و محبت خودشان قرار دادند. عنایت و توجه آن بزرگواران را که دیدم، تصمیم گرفتم به صورت گسترده‌تر به این موضوع بپردازم.

مهر ۱۳۸۹ از طرف دانشگاه دولتی خجند برای سخنرانی در همایش بین‌المللی مکالمه فرهنگ‌ها: مقام ابومحمود خجندی و دانشمندان شرق در گسترش علم‌های دقیق به کشور تاجیکستان دعوت شدم. ادامه مباحث پیوند ادبیات و ریاضی را در آن کنفرانس با عنوان «منحنی قائم تابع ابروی توس» پی گرفتم. خوشبختانه استادان آن ولایت را نیز نسبت به موضوع سخنرانی خوش‌دل و شادمان یافتم.

بعدها به این فکر افتادم کتاب کوچکی در همین زمینه بنویسم. کتابی که هم‌اکنون در دست شماست، کوششی است برای نشان دادن پیوندهای ادبیات فارسی و ریاضی. امیدوارم مورد پسند شما عزیزان قرار بگیرد.

عنوان کتاب «صراع شعری از روانشاد پروفیسور محسن هشترودی (۱۲۸۶-۱۳۵۵ شمسی)» یکی از برجسته‌ترین استادان ریاضی ایران متبرک است. خدایش بیامرزاد. پروفیسور هشترودی بین‌المللی بود و با مشهورترین ریاضی‌دانان جهان مکاتبه داشت. بزرگترین پروفیسور هشترودی باقی است که از علم‌دوستی و فرهیختگی او حکایت می‌کند: «در سال‌های اجازة می‌دهد، جسد من در دانشگاه دفن شود تا استخوان‌هایم خاک‌نشان شود». (انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۵: ۱۵)

پروفیسور هشترودی از عالم پُر رمز و راز ریاضی به وادی شعر و ادبیات هم سری می‌زد؛ با ادبیات کلاسیک و معاصر ایران شناخت داشت. آن‌ها عشق می‌ورزید؛ شعر هم می‌سرود؛ از اشعار اوست:

نوگلی بر جویباری رُسته بود
صد هزارش عاشق دل‌خسته بود
بس که از عشاق خود خون ریخته
رنگ رخسارش به خون آمیخته
در کنارش بلبان بی‌شمار
داده از کف در غم هجرش قرار
در میانشان بلبلی خاموش بود
در ضمیرش عشق گل در جوش بود

شعلهٔ عشقش زبان را سوخته
 در غمِ گل خاموشی آموخته
 آفتاب بخت و اقبالش دمید
 صبح، وقتِ خندهٔ گل در رسید
 دید در آغوشِ گل شبنمِ دراست
 رویِ گل از بوسهٔ شبنمِ تر است
 کرد فریاد و گریبان چاک زد
 خاک بر فرق و جبین بر خاک زد
 گلِ چو شبنم بوسه زد، پس در گرفت
 مهرِ عوشی ز بلبل برگرفت
 نالهٔ می‌ناله و گل می‌شکفت
 در شکفتن به بلبل کرد و گفت
 عشق، صهر می‌دهد جا که یار
 رو بگرداند ز عاشق بر کنار

(شبان: ۶۸)

امیدوارم دانش‌آموزان و دانشجویان و دبیران و اساتید ریاضی، زندگی علمی و عملی استادان بزرگی همچون روانشاد پروفسور محسن بهروردی، روانشاد دکتر غلامحسین مصاحب، روانشاد استاد پرویز شهریاری و... را الگو و خدایان قرار بدهند.

چاپ این کتاب مرهون مساعدت و حمایتِ دوستِ فاضل جناب حسین ابراهیمی خانقاهی مدیرِ محترمِ کانونِ ریاضی‌دانانِ زمانِ پل سفید (سوادکوه) است. اجر خدمات فرهنگی ایشان را از خداوند بزرگ به دعا می‌خواهم.

از همکاران گرانقدرم جناب غلام قنبری تیلمی و جناب سلیمان موحدی‌راد که از نظرات سودمندشان بسیار بهره‌برده‌ام، سپاسگزارم.

۱۲ • منحنی قامتیم تابع ابروی توست

از جناب محسن علی‌نژاد قمی مدیر فرهیخته انتشاراتِ رسانش نوین و همکاران
گرانقدرشان هم تشکر و قدردانی می‌کنم.

باسپاس فراوان

علی‌اکبر قاسمی گل‌افشانی

تابستان ۱۳۹۳ شمسی

ghasemigolafshani@yahoo.com

www.ketab.ir